

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

เถียงพ่อเป็นบาปหรือไม่

(คำถามทางอินเทอร์เน็ตครับผม) ถามว่าไง ลองว่ามาซิ

เรื่องคนในครอบครัว พ่อแม่ ลูก นะครับ เขาบอกว่า นมัสการหลวงตาบัว หนูมีเรื่องทุกข์ใจ และมีปัญหาจะกราบเรียนขอความเมตตาหลวงตาชี้ทางสว่างด้วยคะ ครอบครัวของหนูเป็นครอบครัวมีฐานะปานกลาง มีพี่น้องทั้งหมด ๕ คน พ่อแม่ประกอบอาชีพค้าขาย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ตั้งแต่หนูเป็นเด็กจนเติบโตขึ้น ได้เห็นความทุกข์ใจของแม่ ความรักของแม่ที่มีต่อพ่อ พ่อได้ทำลายจิตใจแม่ตลอด คือพ่อมีภรรยาใหม่ นำทรัพย์สินของแม่ไปปรนเปรอผู้หญิงอื่นกับลูก พ่อเห็นห่างครอบครัวไม่ได้มาใกล้ชิดสนิทสนมเหมือนเดิม พวกพี่น้องก็รับรู้การกระทำที่ไม่ดีของพ่อ

พ่อชอบทำบาป ตกปลา เล่นการพนัน เที่ยวโสเภณี สร้างความทุกข์ใจให้กับแม่ แม่ก็พร่ำสอนลูกว่า อย่าไปว่าพ่อมันเป็นบาป เวลาพ่อทำไม่ถูก แม่สั่งให้ลูกเงียบๆ ไม่ต่อล้อต่อเถียงกับพ่อ ที่บ้านหนูเลี้ยงสุนัข พี่น้องหนูทุกคนรักสุนัข บ่อยครั้งที่พ่อจะทำร้ายความรู้สึกของลูกๆ เช่น นำสุนัขที่ลูกนำมาเลี้ยงไปปล่อยวัดบ้าง ไปปล่อยข้างถนนบ้าง โดยที่ลูก ๆ ไม่รู้ ทุกครั้งที่สุนัขของหนูถูกนำไปปล่อย ก็จะเกิดทะเลาะมีปากเสียงกับพ่อ พ่อบอกว่าไม่อยากทำความสะอาดมันเป็นภาระ นี่เป็นข้ออ้างของพ่อ บางครั้งพ่อก็ทำร้ายสุนัขถึงตาย และมีการวางยาให้สุนัขกิน แล้วมันก็ตายสมใจพ่อ

ครั้งสุดท้ายที่หนูคิดว่าไม่ไหว คือพ่อนำสุนัขพุดเดิ้ลตัวเล็ก ๆ ไปปล่อย สุนัขตัวนี้เป็นสุนัขที่คุณปู่ของหนูซึ่งท่านชรามากแล้ว และเป็นเพื่อนเล่นของท่าน พ่อก็นำไปปล่อย หนูคิดว่านับวันพ่อก็ยิ่งทำบาปมากขึ้น หนูอยากจะคุยกับพ่อบอกพ่อว่า เมื่อไรพ่อจะหยุดทำบาปเสียที แล้วเมื่อไรจะเห็นใจในความรู้สึกของคนในครอบครัว เมื่อไรจะรู้สึกเมตตาต่อบุคคลอื่นบ้าง

หนูก็บอกกับแม่ว่า หนูเหลืออดแล้ว ถ้าไม่คุยไม่พูดไม่บอกกับพ่อ พ่อก็ไม่มีความได้รับรู้ แม่ก็บอกกับหนูว่า ถึงพูดกับพ่อก็ไม่รู้สึก แม่บอกว่าอย่าไปต่อความยาวสาวความยืด หนูเห็นว่ามันเป็นเรื่องที่ไม่ถูกไม่ควร และเกิดบันดาลโทสะ ก็บอกพ่อว่า พ่อคิดโง่ๆ ทำโง่ๆ แม่ก็บอกว่า หนูไม่ควรจะว่าพ่อเพราะว่ามันเป็นบาป หนูเป็นคนทีละอายต่อบาป เข้าใจว่าบาปเป็นอะไร แต่หนูก็ย้อนกลับถามแม่ว่า หนูเข้าใจคำวกัตัญญู และหนูก็มีให้เต็มร้อย แต่ความผิดความถูกความชอบธรรมนั้น เราว่ากล่าวตักเตือนกันได้ ใครผิดก็ต้องว่าไปตามผิด ใครถูกก็ต้องสนับสนุน แต่แม่บอกว่า ไปว่า

พ่อนั้นมันเป็นบาป หนูก็อยากกราบเรียนถามหลวงตาว่า สิ่งทีหนูต่อว่าพ่อของหนูที่พ่อทำผิด เป็นบาปต่อบุพการีหรือไม่ ขอหลวงตามตตาชี้ทางสว่างให้แก่หนูในเรื่องนี้ด้วย เทอญ กราบขอบพระคุณ

หลวงตา เรื่องที่กล่าวมานี้ แม่ก็ดี ลูก ๆ ก็ดี เป็นแม่ตัวอย่างของลูกทั้งหลาย ลูก ๆ ทั้งหลายก็เป็นตัวอย่างของลูกทั่ว ๆ ไป ควรจะยึดเป็นคติสอนตนเองให้ประพฤติเหมือนแม่กับลูกที่มาเล่าอยู่เวลานี้ทั่วหน้ากัน จะเป็นความดีมาก ส่วนพ่อนั้นเรียกว่าเลว เป็นลำดับลำดับ อย่าเอามาเป็นตัวอย่าง ที่เลว พ่อคนนี้อาจเป็นพ่อหมาหรือก็น่ากลัวว่า มันจะไม่รับเป็นพ่อมัน เพราะมันเลวกว่าหมา ให้พากันระมัดระวัง พ่อประเภทที่กล่าวมาเหล่านี้ ไม่ใช่พ่อของคนดีทั่ว ๆ ไป ขอให้พี่น้องทั้งหลายทราบทุกคน ที่เด็กมาพูดเหล่านี้กระจายทั่วโลก ควรจะได้เป็นคติตัวอย่าง โดยนำเอาเรื่องของแม่และเรื่องของลูกนี้มาเป็นคติเครื่องเตือนใจ

ส่วนเรื่องของพ่อเป็นพ่อที่เลว อย่างนำมาเป็นคติจะเป็นคนเลวกันทั่วโลกไปหมด นี้เราพูดเฉพาะเรื่องแม่ดี ลูก ๆ ดี พ่อเลว ที่นี้เมื่อย้อนแล้วพ่อดี แม่ไม่ดี ลูก ๆ ไม่ดี ลูกเลวก็เป็นความเสียหายเช่นเดียวกัน จึงอย่านำมาใช้ให้เป็นพ่อดี เป็นคติตัวอย่าง พ่อดี ลูก ๆ ดี เป็นคติตัวอย่าง แล้วทั่วโลกนี้มีพ่อมีแม่มีลูกทั่วหน้ากัน ซึ่งใครก็มีโอกาสที่จะทำผิดหรือทำถูกได้เต็มตัวเช่นเดียวกัน ส่วนมากมักจะทำผิด เพราะสิ่งที่ผิดนี้มีกำลังมากกว่าสิ่งที่ถูกอยู่ภายในใจดวงเดียวของเรา จึงขอให้พากันพิจารณาให้ดี

เรื่องของเด็กกับแม่นี้เป็นคติอันดีงาม เรื่องของพ่อนี้เป็นผู้ที่เลวอย่านำมาใช้ ทุกคนผู้ชายเราให้เห็นใจ อยู่ร่วมกันในครอบครัว อยู่กับเมียให้เห็นใจเมีย เมียมีหัวใจ ตัวมีหัวใจ ลูก ๆ ทั้งหลายมีหัวใจ แม่ที่สุดสัตว์เลี้ยงในบ้านเขาก็มีหัวใจ เขาไปปล่อยไปทิ้งไปขว้าง หรือไปฆ่าด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งทำลายจิตใจและร่างกายของสัตว์นั้นไม่เป็นสิ่งที่ควรอย่างยิ่ง ให้นำธรรมอันนี้ไปปฏิบัติทั่วโลก สมกับนามว่าเราเป็นชาวพุทธนะ นี่เป็นข้อหนึ่ง แล้วมีอะไรที่ยังบกพร่อง

(ลูกเขากล่าวว่าเขาทนมัไหว ที่พ่อเขาทำบาป เขากล่าวว่าเขาต่อว่าพ่ออย่างนี้เป็นบาปไหมครับ) ต่อว่าพ่ออย่างต่อว่าในทางที่ถูกอย่างนี้ไม่เป็นบาป พระพุทธเจ้าก็เคยต่อว่าสัตว์มานานแล้ว เป็นแต่เพียงว่าสัตว์มันคือด้าน มันไม่ยอมฟังคำพ่อใหญ่คือพระพุทธเจ้าเท่านั้นเอง ให้เราฟังคำพ่อของเราคือพระพุทธเจ้าทุกคน ๆ นะ ต่อไปว่าไป (ไม่มีครับ มีข้อเดียวที่รับเขาข้องใจอยู่) ว่าเขาจะเป็นบาปไหมว่านั้น ไม่เป็นบาป ควรว่าต้องว่าชิ พ่อกับลูก แม่กับลูก มีความรับผิดชอบกันอยู่เต็มตัวด้วยกัน ใครผิดใครถูกต้องแนะนำ ต้องดูต้องว่ากันเป็นธรรมดา คนเราถ้าว่าถ้าสั่งสอนกันไม่ได้ โลกนี้

เรียกว่าไม่มีธรรมเลย ถ้าเป็นสัตว์ก็เป็นสัตว์ไม่มีเจ้าของ ไม่มีใครต่อว่า ไม่มีใคร
รับผิดชอบ จึงอย่าให้เป็นดังที่วานี้

ให้แนะนำตักเตือนกันได้ ไม่ว่าแต่ในครอบครัวเหย้าเรือนของเรา เพื่อนฝูง
ญาติมิตร คนร่วมงาน รวมแล้วทั่วโลก เห็นหน้ากันแล้วใครผิดใครถูกให้แนะนำบอก
กล่าวกันได้ เพราะความดีบดบังทั้งหลายนี้เป็นธรรมทั่วโลก โลกเราถ้าต่างคนต่างคอยฟัง
เสียงถูกต้องดีงามคือเสียงอรรถเสียงธรรมต่อกันอยู่แล้ว จะมีความสนิทสนมกันทั่ว
ประเทศ เช่นอย่างประเทศไทยสนิทกันทั่วประเทศ ในวงงานต่าง ๆ ก็มีความสนิทตาย
ใจกันทั่ววงงาน เข้ามาครอบครัวเหย้าเรือนก็สนิทสนมตายใจกันด้วยทั้งครอบครัว
เพราะต่างคนต่างฟังเสียงเหตุเสียงผล เสียงอรรถเสียงธรรม เพื่อการแก้ไขในสิ่งไม่ดี
และปฏิบัติตัวให้ดีต่อกัน

มีเท่านั้นหรือถามมาอีก (เขาว่าปรกติปัจจุบันนี้ผู้ใหญ่จะชอบเอ็ดเด็ก เวลาเด็ก
จะต่อว่าผู้ใหญ่ก็จะอ้างว่าเป็นพ่อเป็นแม่ เด็กมาว่าพ่อแม่ไม่ถูก เป็นบาปไม่สมควรครับ
ผม) พ่อเช่นนี้เรียกว่าพ่ออันธพาล แม่เช่นนี้ก็ว่าแม่อันธพาล เข้าใจหรือ ถ้าลูกคอยจะ
ต่อว่า จะเถียงพ่อเถียงแม่ โดยความประพฤติของตัวที่เลวนี่ไม่ยอมแก้ไข นี้ก็เรียกว่าลูก
อันธพาล ถ้าตรงกันข้ามดีแล้ว พ่อก็เป็นคนดี แม่เป็นคนดี ลูกเป็นคนดี ไปสังคมกับ
ใคร ๆ ก็กลายเป็นคนดีด้วยกัน เอ้า ถ้ามมา ถ้าเตรียมจะตอบแล้วถามมาก็ตอบเลย
แหละ (อย่างนี้ให้ยึดหลักธรรมะเป็นหลักนะ ถ้าทำถูกต้องตามหลักธรรมะ จะเป็น
ลูกเป็นผู้น้อยก็ต่อว่าผู้ใหญ่ที่ไม่มีธรรมได้)

ได้ เพราะธรรมใหญ่กว่าอยู่แล้ว อยู่กับเด็ก ธรรมก็ใหญ่ เพราะฉะนั้นเด็กนำ
ธรรมมาแนะนำสั่งสอนจึงถูกต้องดีงาม เพราะธรรมใหญ่อยู่แล้ว ไม่มีอะไรใหญ่เกิน
ธรรมไป ใครจะหยิบขึ้นมาตักเตือนสั่งสอนซึ่งกันและกันได้ทั้งนั้น เอ้า ถ้ามมา (ให้
หลวงตาอธิบายให้ลึกซึ้งไปอีกครับ) แล้วแน่ใจหรือยังว่าที่ถามนี้ลึกซึ้งขนาดไหน ถ้าม
มานี้ อะอะจะให้ผู้ตอบตอบลึกซึ้งเลย เราตอบไม่ได้ เราต้องคอยฟังเสียงคำถามมา
ก่อน ว่าผู้ถามถามอะไรและลึกซึ้งอย่างไรหรือไม่ จะมาบังคับให้เราตอบคนเดียว เอ
ลึกซึ้งที่เดียวเลยไม่ได้ เดี่ยวเราจะพาไปซุดส่วมซุดถาน มันลึกซึ้งตรงนั้นนะ เข้าใจ เอ้า
ว่าไป

เออ ชี้ทางสว่าง ให้พากันฟังเหตุฟังผล เราเป็นลูกชาวพุทธ พ่อของเรานั้น
เรียกว่าเลิศแล้ว ในโลกทั้งสามนี้ไม่มีใครเกินพระพุทธเจ้าแหละ ขอให้พากันยึด
เด็กยึด ผู้ใหญ่ยึด นำเคารพเลื่อมใส เด็กก็น่ารัก ผู้ใหญ่นำเคารพเลื่อมใส ยึดมาปฏิบัติ
ประสับประสานกันด้วยความดีทั้งหลายคือธรรม จะเป็นคนดีทั่วโลก เวลานี้ที่มันเกิด
เรื่องเกิดราวตลอดเวลาทั่วโลกดินแดนกันนี้ มีตั้งแต่เรื่องกิเลสออกทำงานอาละวาด

ผู้ใหญ่ยิ่งอาละวาดหนัก ไม่มีเหตุมีผลมีกฎมีเกณฑ์ ถืออำนาจปาเถื่อนมาเป็นผู้สั่งการสั่งงาน ที่นี้โลกก็เลยเดือดร้อนไปหมด ถ้ามีธรรมมีธรรม ผู้ใหญ่เท่าไรยิ่งมีความเมตตาสงสาร เฉลี่ยเผื่อแผ่แก่ผู้น้อยได้เต็มกำลังของตนๆ ผู้น้อยก็มีความเคารพรัก ไปที่ไหนเป็นอย่างนี้ด้วยกัน ตามหลักของผู้ใหญ่แล้วดี เช่นประเทศชาติต่างๆ นี้ มีประเทศใหญ่ประเทศเล็ก มีทั่วไป นี่ก็เท่ากับเป็นพ่อเป็นพี่เป็นน้องกันมาโดยลำดับ แล้วต่างคนต่างให้อภัยเฉลี่ยเผื่อแผ่กัน เป็นธรรมด้วยกันทั้งนั้น ตอบนี้ลึกละไมลึกละ

เอา ให้ถามมาลึกละ กว่านี้สองดูซิ จะตอบว่ายังไงผู้ตอบนะ คอยฟังคำถาม ถามมาเสียก่อนซิ (ในจดหมายนี้ นะครับ แม้มันคอยจะห้ามลูกอยู่ตลอดเวลา เวลาลูกจะต่อว่าพ่อ กรณีที่พ่อทำบาปทำผิดนี้นะครับ) แม้มันถูกต้องดีมากทีเดียว ถึงขั้นดีมากของชั้นฆราวาสเรา เราฟังเสียงมาโดยลำดับ ไม่มีอะไรแสดงหุเลย เอ้า ว่าไป (ลูกก็อธิบายกับแม่ว่า ลูกเข้าใจคำว่ากตัญญู แล้วเขาก็มีให้เต็มร้อยกับพ่อแม่ แต่ที่นี้ความถูกความชอบธรรมนั้น ควรจะว่ากล่าวกันได้ ใครผิดก็ว่าไปตามผิด ใครถูกก็ต้องว่าไปตามถูก แต่แม้มันชอบอ้างว่าอย่าไปต่อว่าพ่อ เพราะจะเป็นบาป)

อันนี้แม่คงเห็นว่าพ่อมันเป็นเสืออยู่แล้ว ใครเดินผ่านมันจะจับเอา แม้มันเลยเตือนลูก กลัวลูกตายเพราะพ่อจับเอา แม่ไม่ได้ผิดนะ แม้มันแ่ก่คิดอยู่ในลึกละว่าจะเกิดเรื่อง ความหมายว่างั้น เอ้าว่าไป วันนี้เอาสนทนาละมา เอ้า ถามมาจะตอบ การเทศน์สอนโลกคราวนี้ ๕ ปีกว่า บกพร่องที่การถามการตอบธรรมะ เราพูดมาโดยตลอด ถ้ามีการถามการตอบธรรมะกันแล้ว ธรรมะทั้งหลายเหล่านี้จะมีรสชาติสูงขึ้นโดยลำดับ เพราะการถามการตอบธรรมะนี้ เป็นสิ่งที่ไม่เคยรู้เคยเห็นมาก่อน ออกจากความรู้สึกของแต่ละคนที่ถามมา การตอบไปก็ตอบไปตามเหตุตามผลหลักเกณฑ์ของการถาม เพราะฉะนั้นคิดตัวอย่างอันดีจึงมักจะเกิดจากปัญหา ธรรมะนี้ท่านไปกลางๆ ยึดได้เป็นลำดับๆ แต่ปัญหานี้มักตอบเข้าสะดุดใจก็ักๆ ไปเลย

(เหตุผลของพ่อที่ทำร้ายสุนัขก็ดี เอาสุนัขไปปล่อยก็ดี บอกว่าสุนัขมันชอบทำสกปรก พ่อไม่อยากทำความสะอาด มันเป็นภาระของพ่อ) ถ้าหากพ่อว่าสุนัขสกปรก ก็ชำระพ่อตัวสกปรกใหญ่ ๆ นั้นเสียก่อนซิ พ่อทำทุกอย่างที่เป็นความสกปรกแก่ครอบครัวเหี้ยมเรื้อน มีหน้าซ้ำอาจทำต่อเพื่อนฝูงต่อไปก็ได้ ด้วยความสกปรกจากความประพฤติอันนี้ พ่อควรจะทำความสะดวกให้พ่อเสียบ้าง หม่าทำความสกปรกไม่เหมือนพ่อทำความสกปรก ซึ่งเป็นความเสียหายมากกว่าหม่าทำความสกปรกในบ้านในเรือน ไม่เห็นมีความเสียหายอะไร เป็นตามประสาหมาเฉยๆ ถ้าว่าข้าไม่มีส้วม เขาก็ชี้ระไป จะไปว่าเขาที่เดียวก็ได้ เราคนมีส้วมอยู่มันยังไปชี้ใส่หัวคนได้ ชี้รดหัวคนก็

ได้ ความประพฤตินั้นแหละรดหัวใจของคนให้บอบช้ำมากมาย ยิ่งกว่าหมาทำความสกปรกต่อคน เอ้า แล้วมีอะไรอีก

(มีอีกนิดหนึ่ง เขามีปู่อยู่ด้วย ปู่ก็รักหมา แต่พ่อก็เอาหมาของปู่ไปปล่อย) นี่ละ พ่อตัวอันธพาล ไปทำลายจนกระทั่งปู่ หมาปู่ก็ทำลาย ปู่ก็ทำลาย พ่อคนนี่เลวมากใครอย่าเอามาเป็นตัวอย่าง พ่อคนนี่ถ้าลงเป็นปู่แล้วมันยังจะร้ายยิ่งกว่านี้ มันเป็นคนนี้ก็ยิ่งเลวมากอยู่แล้ว ถ้าได้เป็นปู่คนนี่โลกนี้พินาสเลยนะ ปู่คนนี้นะ เข้าใจไหม เอาแค่นั้นก่อน เอ้า ถามมา ถ้าเตรียมจะตอบเอาจริงนะ พอถามปั๊บมันจะใส่ปี่วะเลย พูดจริง ๆ เพราะฉะนั้นเราถึงว่าบกพร่องในเรื่องปัญหา การไปเทศนาว่าการ ถ้ามีปัญหาว่ามันจะรับกันทันที ออกทันที ขนาดไหนออกมา เว้นแต่อะไรควรไม่ควรมันก็รู้อเอง เท่านั้นเอง

ปัญหาเหล่านี้เป็นกัณฑ์เทศน์อันใหญ่หลวงสำหรับเราชาวพุทธ ควรจะได้ถือเป็นคติตัวอย่างในครอบครัวเหย้าเรือนของกันและกัน ให้ดูใจกัน ผู้หญิงฝ่ายแม่บ้านก็ให้ดูใจพ่อบ้าน พ่อบ้านดูใจแม่บ้าน ดูใจลูกเล็กเด็กแดงตลอดไปหมด ต่างคนต่างอ่านเข้าอ่านออก กระจายออกไปแล้วจะมีส่วนดีออกใช้มากกว่าส่วนที่เสียหายนะ ส่วนมากคนเราไม่ค่อยคิด อยากทำอะไรก็ผลุนผลัน เพราะอำนาจของกิเลสมันรุนแรง เกินกว่าที่จะได้ไตร่ตรองหรือห้ามปรามไว้เสียก่อน มันผางออกไปแล้ว ๆ เสียหายมาแล้วมันก็เสียไปแล้ว แก้ไม่ตก แล้วก็ไม่สนใจจะแก้ด้วย นี่ที่สำคัญ มีแต่ทำเรื่องสกปรกไปเรื่อย ไม่มีการแก้เลย

(ขอประทานเมตตา การตอบคำถามของหลวงตาได้คิดไว้ล่วงหน้าหรือเปล่าครับผม) นี่เราพูดตามหลักความจริงแล้วเราไม่ได้คิด แต่นี่เจ้าคุณอุปฌาย์ถามเรา เพราะท่านฟังเทศน์เรามาตั้งแต่เราอายุหนุ่มน้อย การเทศน์ท่านฟังมาตลอด ไปที่ไหนต้องเอาเราไปเทศน์ทั้งนั้น ๆ เฉพาะอย่างยิ่งคือ วัดโพธิสมภรณ์ ที่ซอมโบสถ์ท่านไปกู้เงินเขามา แล้วพวกบรรดาลูกศิษย์ลูกหาเป็นห่วงใยท่าน ปรึกษาเงินช่วยท่าน นำมาคืนให้เขา แล้วงานไหนก็ตามเมื่อเขามาทอดผ้าป่าวัดโพธิ์แล้ว จะต้องมาเอาเรา แล้วท่านมาเองด้วยนะ ไม่ให้คนอื่นมา คือคนอื่นมาท่านก็เคยเห็นแล้ว

ถ้ามาแล้วยาแก้เราอยู่ในย่ามนี้ พอมาปั๊บได้ยาแก้ปุ๊บรอดตัวไปเลย คราวหลังท่านก็ใส่มา เอาแบบนั้นเลย มา เราไม่สบาย โอ้ยไม่สบายไปวัดแล้วหายเลย ไปด้วยกันเดี๋ยวนี้ เอรารถมาพร้อม ให้ขึ้นรถไปพร้อม ไปเทศน์ทั้งนั้น ไม่ว่าจะงานไหนเรียกว่าทุกงานเราไม่เห็นมีวันเลย ที่เขามาช่วยวัดโพธิ์ ทอดผ้าป่า ๆ จังหวัดไหน ๆ เพราะท่านเป็นเจ้าคณะภาค ทางไหนภาคอีสานนี้มาหมด วังนั้นเลยนะ แล้วท่านก็เอาเราไปเทศน์ในงานผ้าป่า ๆ การเทศน์ก็เป็นทุนสมทบ คือเทศน์จะได้มากได้น้อยเราทุ้มเลย ๆ เพิ่มขึ้นเยอะนะไปเทศน์แต่ละแห่ง ท่านฟังเทศน์เรามาขนาดนั้น

แล้วการตอบปัญหาก็เหมือนกัน ท่านเป็นนักสื่อของปัญหาที่จะให้ปัญหาเกิดด้วย เวลาเทศน์จบลงแล้วใครมีปัญหาอะไรก็ให้สนทนากัน เอ้าถามมา เหมือนที่ท่านจะเป็นคนรอตอบ พอเขาถามมา เอ้า บัวตอบ ว้างั้นนะ มันเป็นอย่างงั้น ท่านจึงได้ฟังการตอบปัญหาของเรา คือมันมากต่อมาก คนที่ถามปัญหามันหลายคนแล้วแต่ความคิดเห็นยังงี้ รู้สึกยังงี้ก็ถามมา เราก็ตอบตามปัญหานั้น ๆ ท่านก็มาถามเราแหละเห็นตอบมามากต่อมาก “นี่เวลาเธอตอบปัญหาจำนวนมาก ๆ อย่างนี้ เธอได้คิดไว้ไหม” เราไม่เคยตอบท่าน เราเฉย ไม่เคยตอบ ตอบเฉพาะวันนี้ บอกเราไม่ได้คิด บอกตรง ๆ อย่างนี้เลย คิดในเวลาที่คุณตอบเท่านั้นเอง ที่จะคิดเตรียมนั้นเตรียมนี้ไม่ทันแล้ว

ก็อย่างท่านถามเราว่า มีคนถามมาจำนวนมาก ๆ มากมาย ปัญหาหลายข้อหลายคนนี่เธอได้คิดไว้ไหม การตอบปัญหา เราก็มองไม่ตอบ สุดท้ายท่านก็รวบรวมมาตอบคนเดียว ตอบอย่างเด็ด ๆ ด้วยว่า ไม่คิด ท่านว่างั้นนะ ถ้าคิดตอบไม่ทัน ท่านตอบเอง ไม่คิด ถ้าคิดตอบไม่ทัน เราก็มองอีก ท่านบอกว่าคำตอบปัญหาของเธอเนี่ย เทศน์เรายกให้ ท่านพูดมาตั้งแต่นั้นแล้วการเทศน์ เพราะแต่ก่อนธาตุชั้นธดี ธาตุชั้นธพร้อม เพราะจิตใจก็เป็นจิตใจอยู่แล้ว ธาตุชั้นธก็พร้อม ออกเลย ๆ เทศน์ การตอบปัญหาก็เหมือนกัน นี่ท่านเห็นเหตุผลอย่างนี้ ท่านจึงได้เอาเรื่องเหล่านี้มาถามถึงการเทศน์การตอบปัญหา

เธอเทศน์นี้เรายกให้ แต่การตอบปัญหานี้เป็นที่หนึ่งในการเทศน์ของเธอคนเดียว เทศน์เป็นที่สอง ท่านว่างั้น การตอบปัญหาเป็นที่หนึ่ง เราชอบมากที่สุดที่เดียว นี่เรื่องของท่านเจ้าคุณอุปชฌาย์ ท่านมีบุญมีคุณต่อเรา เราไม่เคยแตะนะไม่ว่าจะไปเทศน์ที่ไหน ถ้าท่านไปด้วยแล้วเราจะยกให้ท่านหมดเลย เราไม่เคยแตะ ถึงกับท่านว่า เอ้า เธอจะเอาอะไรไปใช้ไปสอยละ กระผมมีแล้ว เท่านั้นพอ ยกให้ท่านหมดเลย ยิงวัดโพธิ์ด้วยแล้วแม้แต่งานศพเขานิมนต์เราไปเทศน์ในงานใหญ่ ๆ ไปเทศน์แล้วก็ถวายทั้งหมดเลยเราไม่เคยรับ เราตอบสนองบุญคุณกตัญญูต่อท่าน เป็นพ่อเรา เราเป็นพระเป็นสังฆวิหาริกท่าน ท่านเป็นผู้บวชเรา เราจึงสนองคุณท่านด้วยวิธีการเหล่านี้

(ท่านอาจารย์สิงห์ทองก็พูดว่าพ่อแม่ครูอาจารย์ตอบคำถามดีกว่าเทศน์ เทศน์ก็ดีอยู่แล้วแต่ว่าตอบคำถามเป็นที่หนึ่ง) นั่นแล้วที่ท่านเจ้าคุณท่านว่า ทั้งสองนั้นแหละทั้งเทศน์ทั้งตอบปัญหา ถ้าไม่มีปัญหาเทศน์ของเธอเนี่ยดี ท่านบอกว่าดีเลยแหละ ดีบอกเต็มปากเลย แต่ถ้ามีปัญหาแล้วเทศน์เป็นที่สอง การตอบปัญหาเป็นที่หนึ่ง (อย่างนี้เรียกว่านิรุติปฏิสัมภทา) นิรุติ ตักกานในความขี้เกียจขี้คร้าน เข้าใจหรือเปล่า หมอนแตกเย็บวันหนึ่งก็ลูกก็ไม่รู้ นี่นิรุติ เข้าใจไหม เอ้าถามมาอีก เสือขาดหมอนขาด

ทั้งวันเย็บแต่หมอน ทั้งคืนมีแต่นอน เข้าใจไหม นี่เรียกว่านิรุตติปฏิสัมภทา แรกจนมาก

มักเอามาตีเราอยู่เรื่อย ๆ นะ นิรุตติ มักเอามาตีเราอยู่เรื่อย ๆ คำว่านิรุตตินี้ ปฏิสัมภทาญาณ ๔ ท่านแสดงไว้ในธรรม อตถปฏิสัมภทา แรกจนในอรรถ เหมือนอย่างกระทู้ที่มัดไปอย่างนี้ แก่กระทู้ออก ตีกระจายออกไปหมด เหมือนเอาไม้มามัดกันไว้ เรียกว่ากระทู้ คือมัดเอาไว้ คืออรรถ มัดเอาไว้แล้วตีความหมายของอรรถนี้ กระจายออกไป ๆ เป็นธรรม ที่นี้ธรรมแตกแขนงออกไปเรื่อย ๆ เรียกว่า อตถปฏิสัมภทา แรกจนในอรรถ ขยายความย่อให้พิสดารไปได้มากมาย ธรรมก็แตกแขนงออกไปอีก จากกิ่งอันนี้ไปอีก อตถปฏิสัมภทา ธรรมปฏิสัมภทา แรกจนในอรรถ แรกจนในธรรม นิรุตติปฏิสัมภทา แรกจนในคำพูดคำจา วาหะการโตการตอบ ทุกสิ่งทุกอย่างแตกจนไปเรื่อย ๆ นี่เรียกว่านิรุตติ การเทศนา การโตการตอบ การพูดจาทันกาลทันสมัย

แตกจนครบไปหมดทั้งสี่นี้ เรียกว่า ปฏิภาณปฏิสัมภทา เข้าใจหรือ มีแต่ว่านิรุตตินั้นนิรุตตินี้ คนอื่นเขาไม่ทราบวาปฏิสัมภทาหมายความว่าไง เราจึงแยกออกมาถึงสี่ ปฏิภาณปฏิสัมภทา เรียกว่า แรกจนรอบสี่ประการนี้หมด ท่านว่าปฏิสัมภทาญาณสี่ บางองค์เด่นทางปฏิสัมภทานี้ บางองค์เด่นทางนั้น บางองค์เด่นทางนั้น ๆ บางองค์เด่นครบไปหมดก็มี ความหมายว่างั้น ให้พากันเข้าใจนะ

(มีถามมาจากข้างหลังครับผม เกี่ยวกับศีลห้าครับ ถ้ารักษาศีลห้าไม่ครบทั้งห้าข้อ แต่อยากให้เกิดสมาธิ ปัญญา สมาธิปัญญาจะเกิดได้หรือไม่อย่างไร ลงชื่อนายเจษฏาบดีบายศรี) อันนี้มันก็มีแยก ถ้าพระผู้บวชมาแล้วเป็นผู้ตั้งหน้าตั้งตารักษาศีลให้บริสุทธิ์นี้ ศีลต่างพร้อยเท่านั้นก็เกิดโทษมากแล้วเข้าใจไหม ผู้รักษาศีลห้าตั้งหน้าตั้งตารักษาศีลห้า แต่ศีลไปขาดเสียข้อใดข้อหนึ่ง ผู้นั้นก็แป่วใจเป็นลำดับ ไม่สมบูรณ์ ผู้ไม่ได้รักษาศีลเลย โง่งเง่าเต่าตุ่นไปเป็นอีกแง่หนึ่งนะ พอพูดเรื่องศีลธรรมจิตใจติดบ๊ีบนี้ เข้าเลยได้เหมือนกัน เป็นชั้น ๆ อย่างนี้นะ

ถ้าต่างคนต่างมีเจตนาเพื่อดีแล้ว จะขาดมากขาดน้อยมันสุดวิสัยบางทีระลึกไม่ได้ก็มี เป็นอีกชั้นหนึ่งเข้าใจหรือ มันเป็นชั้นเป็นตอนนะเรื่องศีลเรื่องธรรม อย่าเอามาบวกกันทีเดียวไม่ได้ ศีลได้แค่ไหนก็ให้เอานะ ผู้ถามมามันมีศีลในตัวหรือเปล่าก็ไม่รู้ละ หรือถามมาโก้ ๆ เราตอบไม่ได้ตอบโก้ ๆ มีสันพร้าวตีคนด้วยนะ เข้าใจหรือเปล่า นี่เป็นนิรุตติใหม่ มีสันพร้าวตีด้วย ตีขึ้นข้างหลังด้วย

ธรรมะพระพุทธเจ้านี้ไม่มีอะไรเทียบแล้วนะ เพียงแต่เราตัวเท่าหนูนี้มันยอมรับหมดแล้ว เช่น เรานั่งอยู่ในนี้ ในบึงนี้ก็ว่าน้ำมากพอแล้ว แล้วไปดูบึงนั้นใหญ่กว่านี้ บึง

นั้นใหญ่กว่านี้ ฟาดไปดมมหาสมุทรว่ายังไง แต่จะตำหนิอะไรไม่ได้ บึงหรือโถงนี้มันโถงเล็ก มันก็เต็มโถงของมัน โถงนี้ใหญ่ก็เต็ม บึงก็เต็ม หนองเต็มหนอง มหาสมุทร เต็มมหาสมุทร ไม่มีใครต้องตีใครได้เลย ต่างตัวต่างเต็มด้วยกัน นี่ละภูมิवासนาตั้งแต่สาวกขึ้นไปหาพระพุทธเจ้า น้ำเต็มตุ่ม ๆ ของตัว ๆ เต็มนิสัยवासนาของตัวอย่างนั้น พระพุทธเจ้าจึงไม่เคยตำหนิผู้ใดเลยนะ องค์นี้นิสัยवासนาน้อยไม่เคยมี บรรดาที่เป็นพระอรหันต์แล้ว ยกยอให้เป็นไปตามภูมิของตัว ๆ เท่านั้นเอง

เว้นแต่ผู้ไม่ได้เรื่องได้ราวอะไร อย่างพระเทวทัต แต่ก็ยังดีนะพระเทวทัตสุดท้ายก็ยอมโทษของตัว มาลงพระพุทธเจ้า ต่อไปนี้ก็จะได้เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า ชื่ออัญญิสาระ หมดกรรมนี้แล้วสุดท้ายก็เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า คือถึงนิพพาน ท่านยังเห็นโทษของท่านพระเทวทัต ผู้ไม่เห็นโทษจนกระทั่งวันตาย ตายด้วยบาปด้วยกรรมพัวพันกันไปตลอด อันนี้น่าวิตกวิจารณ์มากนะ ให้พิจารณาทุกคน ไปตำหนิผู้ใดก็ตาม ให้เห็นโทษแห่งการทำชั่วสำหรับตัวเองโดยหลักธรรมชาติ ทำให้ผู้ใดก็ตามเป็นการทำชั่วเพื่อตัวเอง นี่ตรงนี้ให้เห็นโทษการทำชั่วเสีย ก็จะเห็นโทษในความชั่วของตัวเอง ละความชั่วไปได้ เข้าใจ ใจกลับมาเห็นโทษของตัวเอง พิจารณาใคร่ครวญบ้างซิวันหนึ่ง ๆ อันไหนไม่ดีให้รีบแก้ไขตัดแปลงเสียมันก็ดี

วันนี้เราเอาเพียงแค่นี้ ดูว่าจะเหมาะสมสมควร มีทั้งปัญหา มีทั้งเทศน์นะ ฟาดจนกระทั่งถึงขั้นปฏิสัมภิทาญาณสี่ ไปใหญ่โตเทียว ไปใหญ่นะวันนี้ เอาเท่านั้น ที่นี้จะเรียกกัณฑ์เทศน์

(สุญญกัปปคืออะไรคะ) คือสุญญกัปปว่างเปล่าจากอรรถจากธรรมโดยประการทั้งปวง สัตว์โลกเป็นมนุษย์ก็ตาม เรียกว่าสมัยมิกคสัญญี ไม่มีบาปมีบุญ แต่การทำลายกันนี้แหลกเหลวตลอด ไม่มีอะไรขึ้นดีเลย เรียกว่าธรรมะไม่มีแทรกเลย ว่างเปล่าจากความรูสึกว่าบาปมีบุญมี แต่ทำชั่วไม่หยุด เรียกว่าสุญญกัปป ครั้นยังรู้ยู่ที่บาปมีบุญมีอยู่นั้น คนเรามีหิริโอตตปะอยู่บ้าง ไม่มากก็มี ผู้นี้ไม่ค่อยทำบาปอย่างรุนแรงและเต็มเม็ดเต็มหน่วย แต่ผู้ที่ว่าไม่ระลึกละเลยเรื่องบาปเรื่องบุญนี้ทำเต็มเม็ดเต็มหน่วย ผู้ไม่เชื่อได้ยืนอยู่ก็ยังมีอยู่บ้างจิตใจคน แต่ผู้ไม่รู้เลยว่าธรรมเป็นยังไงแล้วก็ต้องไม่รู้เลยว่าบาปบุญเป็นยังไง ผู้นี้ทำ นี้เรียกว่าสุญญกัปป

(คำเดียวกับสุญญุตโลกันต์หรือเปล่าคะ) สุญญุตโลกันต์ โลกนกรับผลของสุญญกัปปนี้ไป โลกนกรมันสูญไปหมดเรื่องความสุขนี้ไม่มี มีแต่ความทุกข์เต็มตัว สุญญุตนรก เรื่องบุญเรื่องกุศล นี้ไม่มีเลย หายเสียบ หรือจะว่าว่างไปหมด มีแต่ทุกข์เต็มตัวก็ได้ เอ้าว่าไป

(พุทธานดรคะ) พุทธานดรก็ระหว่างพระพุทธเจ้า ใช้ชื่อเฉย ๆ ระหว่างนี้ต้นเสาต้นนี้ ๆ ต้นเสาต้นนี้คือพระสมณโคดม ต้นเสาต้นนี้คือพระอริยมตไตรย ระหว่างนี้เรียกว่าพุทธานดร และระหว่างนี้ที่ย้อนลงไป นั่นแหละสูญญกัปป อยู่ตรงไม่มีศาสนานั้นแหละ ระหว่างพระพุทธเจ้านี้แหละ ที่เป็นสูญญกัปป ในท่ามกลางนี้

(สูญญกัปปฟังแล้วยังง ๆ เจ้าคะ) สูญญกัปปในช่วงนี้มันสูญ ว่างหมดเลย คำว่าบาปว่าบุญไม่มีความรู้สึก สัตว์ไม่มีความรู้สึก เป็นสัตว์ล้วน ๆ เลย ว้างนั้น เต็มเม็ดเต็มหน่วย คำว่าคนธรรมดา มันก็ควรมีดีมีชั่ว เมื่อมีแล้วก็อาจจะมีบุญมีบาปอยู่ในนั้น เชื่อหรือไม่ เชื่อว่ามีหรือไม่ มันก็ต้องมีอยู่ในนั้นใช่ไหมล่ะ แต่สัตว์นี้ไม่มีอะไรเลยเข้าใจไหม เอาละให้พร

ชมการถ่ายทอดสด ธรรมะหลวงตาม่วันต่อวัน ได้ที่
www.luangta.com หรือ www.luangta.or.th